

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В. о. декана факультету
міжнародних економічних відносин
та туристичного бізнесу
Тетяна МІРОШНІЧЕНКО

«__» _____ 2023 р

Робоча програма навчальної дисципліни

ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА ЄС

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ перший (бакалаврський)
галузь знань _____ 29 «Міжнародні відносини»
(шифр і назва)
спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
(шифр і назва)
освітня програма _____ «Міжнародні відносини та регіональні студії»
(шифр і назва)
спеціалізація _____
(шифр і назва)
вид дисципліни _____ обов'язкова
(обов'язкова/ за вибором)
факультет _____ міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2023 / 2024 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

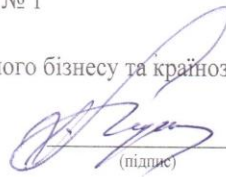
“29” серпня 2023 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: кандидат історичних наук, доцент кафедри туристичного бізнесу та країнознавства Онацький Максим Юрійович.

Програму схвалено на засіданні кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Протокол від «28» серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Анатолій ПАРФІНЕНКО
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гаранткою освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини та регіональні студії»

Гарантка освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини та регіональні студії»

Ганна ПАНАСЕНКО
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від “29” серпня 2023 року № 1

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Зовнішня політика ЄС» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини та регіональні студії» підготовки бакалавра спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою вивчення навчальної дисципліни «Зовнішня політика ЄС» є надання цілісних уявлень про пріоритети та засоби реалізації зовнішньої політики Європейського Союзу.

1.2. Основними завданнями курсу є: ознайомити студентів з основними етапами формування зовнішньої політики ЄС, з'ясувати загальнополітичні, економічні, гуманітарні, нормативно-правові та інші складові цієї політики, проаналізувати проблеми, пов'язані з процесом формування спільної зовнішньої політики Євросоюзу, визначити сучасний стан та перспективи розвитку спільної зовнішньої політики та політики безпеки ЄС.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти компетентностей відповідно до ОПП:

1) загальні компетентності:

ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК5. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК 18– здатність до адаптації та дії в новій ситуації, зокрема в міжнародному контексті.

2) спеціальні (фахові) компетентності:

СК1. Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.

СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК3. Здатність оцінювати стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях.

СК5. Здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав.

СК7. Здатність аналізувати міжнародні інтеграційні процеси у світі та на Європейському континенті, та місце в них України

СК9. Здатність застосовувати знання характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для розв'язання складних спеціалізованих задач і проблем.

СК11. Здатність аналізувати природу та еволюцію міжнародних організацій, їх місця у системі міжнародних відносин, основних форм та перспектив співпраці України з ними.

СК15. Здатність оцінювати особливості та традиції політичної поведінки країн світу в контексті об'єктивних потреб і можливостей розвитку міжнародних стосунків.

СК16. Здатність аналізувати внутрішні та зовнішні чинники розвитку регіональних спільнот (геополітичних, географічних, економічних, цивілізаційних та інших, регіональні угруповання, країни та регіони як суб'єкти міжнародних відносин та глобальної конкуренції).

СК17. Здатність здійснювати компаративний аналіз певного регіону (групи країн), враховуючи історичний, культурний, економічний, політичний розвиток.

1.3. Кількість кредитів – 3

1.4. Загальна кількість годин – 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
за вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	-
Семестр	
6-й	-
Лекції	
30 год.	-
Семінарські заняття	
15 год.	-
Лабораторні заняття	
год.	-
Самостійна робота	
45 год.	-
в тому числі індивідуальні завдання	
-	-

1.6. Заплановані результати навчання.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти результатів навчання відповідно до ОПП:

РН03. Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці.

РН04. Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень.

РН06. Знати природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях.

РН07. Здійснювати опис та аналіз міжнародної ситуації, збирати з різних джерел необхідну для цього інформацію про міжнародні та зовнішньополітичні події та процеси.

РН08. Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних

відносин, зовнішньої політики України та 10 інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій.

РН09. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.

РН11. Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні довідки.

РН 18. Розуміти основи сучасного міжнародного права, його впливу на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав.

РН 23. Розуміти події міжнародного життя, процеси в сфері міжнародного співробітництва та міжнародної безпеки, стан взаємодії та конфлікту в міжнародних системах.

РН 28. Розуміння зовнішньої політики США та країн ЦентральноСхідної та Південно-Східної Європи.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1.

Європейський Союз: історія створення та розвитку

Передумови та початок Європейської інтеграції. Заснування Європейського Економічного Співтовариства та Євратома. Кризові явища в ЄЕС у 1960-х рр. Розвиток Європейських Співтовариств у 1970-х – 1980-х рр. Євроінтеграційні трансформації в 1990-х рр.: причини, перебіг наслідки. Особливості розвитку Європейського Союзу в XXI ст.

Тема 2.

Особливості становлення зовнішньої політики та політики безпеки ЄС

Європейський Союз в сучасній системі міжнародних відносин. Геополітичні параметри сучасного європейського простору. Європейський Союз у світовій політиці та міжнародних відносинах. Роль та місце ЄС у процесі вирішення глобальних проблем сучасності. Етапи становлення зовнішньої політики Європейського Співтовариства. Загальнополітичні, економічні, гуманітарні, нормативно-правові складові зовнішньої політики Євросоюзу. Цілі, механізми та практика реалізації спільної зовнішньої та безпекової політики (СЗБП) ЄС. Інституції ЄС у спільній зовнішній та безпековій політиці ЄС. Проблеми формування СЗБП Євросоюзу. Розвиток військово-політичної інтеграції в Європейському Співтоваристві. Миротворчі місії ЄС.

Тема 3.

Спільна торговельно-економічна політика Європейського Союзу

Інструменти торговельної політики Євросоюзу. Спільний митний тариф (СМТ) Європейського Союзу. Застосування СМТ. Тарифи спільної системи преференцій ЄС. Загальні правила імпорту. Антидемпінгові та антисубсидійні заходи. Інструменти торговельних бар'єрів. Зовнішні виміри конкурентної політики Євросоюзу. Політика експорту в ЄС. Виклики спільній торговельній політиці ЄС в контексті дії Генеральної

угоди з тарифів і торгівлі (ГАТТ) та Світової організації торгівлі (ВТО). Особливості співпраці ЄС та держав-учасниць ЄАВТ. Економічний вимір формування спільної політики країн Євросоюзу в енергетичній сфері. Еволюція енергетичної політики ЄС. Виклики та загрози енергетичній безпеці ЄС. Стратегія енергетичної безпеки Європейського Союзу. Проблеми та перспективи формування єдиної енергетичної політики в Європейському Союзі.

Тема 4.

Міграційна політика Євросоюзу

Основні етапи формування спільної міграційної політики ЄС. Принципи міграційної політики Європейського Союзу. Особливості міграції до ЄС з третіх країн: нормативне регулювання. Міграційні кризи в ЄС та шляхи їх вирішення. Інтеграція мігрантів як інструмент функціонування ринку міграційних послуг країн ЄС.

Тема 5.

Еволюція відносин Європейського Союзу та США

Розвиток відносин Європейського Економічного Співтовариства та США наприкінці 1950-х – на початку в 1990-х рр. Напрями розвитку співробітництва ЄС та США в 1990-х – 2000-х рр. НАТО та спільна зовнішня і безпекова політика ЄС. Економічні відносини між ЄС та США: інвестиційні зв'язки, торговельні війни, конкуренція між євро та долларом. Інструменти лібералізації торгівлі за концепцією Трансатлантичного торговельного та інвестиційного партнерства (ТТІР).

Тема 6.

Особливості зовнішньополітичних відносин ЄС з країнами Сходу

Еволюція відносин ЄС та КНР. Економічна співпраця ЄС з Китаєм та її специфіка. Існуючі проблеми у політичному діалозі ЄС та КНР. Складнощі формування єдиної позиції ЄС відносно Китаю. Відносини ЄС та Асоціації держав Південно-Східної Азії. Основні напрями взаємодії ЄС та АСЕАН. Форум «Азія-Європа» як формат багатостороннього співробітництва. Інтереси ЄС в південно-азійському регіоні: економіка, права людини, безпекові аспекти. Еволюція політики Євросоюзу щодо країн Центральної Азії. Близькосхідна політика ЄС.

Тема 7.

Зовнішня політика Європейського Союзу щодо країн

Африки, Карибського басейну, Тихоокеанського регіону (країни АКТ)

Історія відносин ЄС та країн АКТу: від Ломейських конвенцій до Котонуської угоди. Політичний діалог, засоби стимулювання регіональної інтеграції, сприяння розвитку у відносинах ЄС та країн АКТу. Цілі ЄС у відносинах з країнами АКТу. Особливості торговельних відносин між ЄС та країнами АКТу.

Тема 8.

Латиноамериканський вектор зовнішньої політики ЄС

Особливості партнерства ЄС з провідними державами Латинської Америки. Співробітництво країн ЄС та МЕРКОСУР. Співпраця Євросоюзу та СЕЛАК. Роль та місце ЄС у вирішенні проблем латиноамериканського регіону.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	с	лаб	інд	с.р.		л	с	лаб.	інд.	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Тема 1. Європейський Союз: історія створення та розвитку	12	4	2			6							
Тема 2. Особливості становлення зовнішньої політики та політики безпеки ЄС	12	4	2			6							
Тема 3. Спільна торговельно-економічна політика Європейського Союзу	12	4	2			6							
Тема 4. Міграційна політика Євросоюзу	8	2	1			5							
Тема 5. Еволюція відносин Європейського Союзу та США	11	4	2			5							
Тема 6. Особливості зовнішньополітичних відносин ЄС з країнами Сходу	12	4	2			6							
Тема 7. Зовнішня політика Європейського Союзу щодо країн Африки, Карибського басейну, Тихоокеанського регіону (країни АКТ)	12	4	2			6							
Тема 8. Латиноамериканський вектор зовнішньої політики ЄС	11	4	2			5							
Усього годин	90	30	15			45							

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Європейський Союз: історія створення та розвитку	2
2	Особливості становлення зовнішньої політики та політики безпеки ЄС	2
3	Спільна торговельно-економічна політика Європейського Союзу	2
4	Міграційна політика Євросоюзу	1

5	Еволюція відносин Європейського Союзу та США	2
6	Особливості зовнішньополітичних відносин ЄС з країнами Сходу	2
7	Зовнішня політика Європейського Союзу щодо країн Африки, Карибського басейну, Тихоокеанського регіону (країни АКТ)	2
8	Латиноамериканський вектор зовнішньої політики ЄС	2
	Разом	15

5. Завдання для самостійної роботи

Види, зміст самостійної роботи	Кількість Годин	
	Очна форма	Заочна форма
<p>Тема 1. Європейський Союз: історія створення та розвитку</p> <p><i>Завдання:</i> дослідити передумови та початок європейської інтеграції; розглянути особливості розвитку Європейських Співтовариств у 1960-х – 1980-х рр.; проаналізувати специфіку євроінтеграційних трансформацій у 1990-х рр. та особливості розвитку Європейського Союзу в ХХІ ст.</p>	6	-
<p>Тема 2. Особливості становлення зовнішньої політики та політики безпеки ЄС</p> <p><i>Завдання:</i> дослідити етапи становлення зовнішньої політики Європейського Співтовариства; розглянути загальнополітичні, економічні, гуманітарні, нормативно-правові складові зовнішньої політики Євросоюзу; з'ясувати цілі та механізми реалізації спільної зовнішньої та безпекової політики ЄС.</p>	6	-
<p>Тема 3. Спільна торговельно-економічна політика Європейського Союзу</p> <p><i>Завдання:</i> розглянути інструменти торговельної політики Євросоюзу; з'ясувати зовнішні виміри конкурентної політики Євросоюзу; дослідити особливості експортної та імпоротної політики ЄС; проаналізувати, які виклики стоять перед спільною торговельною політикою ЄС.</p>	6	-
<p>Тема 4. Міграційна політика Євросоюзу</p> <p><i>Завдання:</i> розглянути основні етапи формування спільної міграційної політики ЄС; з'ясувати принципи міграційної політики Європейського Союзу. Особливості міграції до ЄС з третіх країн: нормативне регулювання; розглянути; проаналізувати; дослідити.</p>	5	-
<p>Тема 5. Еволюція відносин Європейського Союзу та США</p> <p><i>Завдання:</i> дослідити розвиток відносин Європейського Економічного Співтовариства та Сполучених штатів Америки наприкінці 1950-х – на початку в 1990-х рр.; розглянути основні напрями розвитку співпраці ЄС та США в 1990-х – 2000-х рр.; з'ясувати особливості економічних відносин між ЄС та США на сучасному етапі.</p>	5	-
<p>Тема 6. Особливості зовнішньополітичних відносин ЄС з країнами</p>	6	-

Сходу <i>Завдання:</i> розглянути еволюцію відносин ЄС та держав Східної Азії; проаналізувати політику Євросоюзу в регіоні Центральної Азії; дослідити близькосхідний вектор зовнішньої політики ЄС.		
Тема 7. Зовнішня політика Європейського Союзу щодо країн Африки, Карибського басейну, Тихоокеанського регіону (країни АКТ) <i>Завдання:</i> дослідити історичні етапи відносин ЄС та країн Африки, Карибського басейну, Тихоокеанського регіону; проаналізувати особливості торговельних відносин між ЄС та країнами АКТ; висвітлити специфіку політичної взаємодії між Європейським Союзом та державами АКТ.	6	-
Тема 8. Латиноамериканський вектор зовнішньої політики ЄС <i>Завдання.</i> проаналізувати особливості партнерства ЄС з провідними державами Латинської Америки; дослідити стан та перспективи розвитку співробітництва країн ЄС та МЕРКОСУР, дослідити роль та місце ЄС у процесі вирішення проблем латиноамериканського регіону.	5	-
Разом	45	

6. Індивідуальні завдання

Не передбачені навчальним планом

7. Методи навчання

Під методом навчання розуміється спосіб упорядкованої взаємозв'язаної діяльності викладача, направленої на досягнення мети вивчення дисципліни, рішення завдань виховання і розвитку студента в процесі навчання. Тобто, це – взаємодія між викладачем і студентами, під час якої відбувається передача та засвоєння знань, умінь і навичок від викладача до студента, а також самостійної та індивідуальної роботи студента.

Видами навчальних занять згідно з навчальним планом є: а) лекції, б) семінарські заняття, в) самостійна робота студентів, г) консультації.

На основі підходу за джерелами знань розмежовують три групи методів навчання: словесні, наочні, практичні.

До словесних відносяться: лекцію, розповідь; пояснення; бесіду, яку за місцем у навчальному процесі, розрізняють на вступну, поточну й підсумкову.

Наочні методи передбачають насамперед використання демонстрації, ілюстрації та спостережень. Ці методи можуть застосовуватись як прийоми реалізації вимог інших методів.

Практичні методи навчання (завдання, реферати, доповіді) спрямовані на досягнення завершального етапу процесу пізнання. Вони сприяють формуванню вмінь і навичок, логічному завершенню ланки пізнавального процесу стосовно конкретної теми, розділу. Практична робота спрямована на використання набутих знань у розв'язанні практичних завдань та сприяє закріпленню знань, отриманих на лекції.

За характером логіки пізнання в навчальному процесі природно використовуються методи, відповідні логіці. Це – аналіз, синтез, індукція, дедукція. Вони можуть діяти й у певному взаємозв'язку.

Залежно від рівня розумової активності студентів виділяють такі методи навчання: проблемний виклад (проблемно-інформаційний), частково-пошуковий, дослідницький.

Самостійна робота студента є невід'ємною складовою освітнього процесу у вищому навчальному закладі, в процесі якої заплановані завдання виконуються студентом під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. Самостійна робота студента є основним засобом засвоєння ним навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

8. Методи контролю

Засвоєння тем розділів (поточний контроль) здійснюється на семінарських заняттях відповідно до контрольних цілей. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль та оцінювання активності роботи студента під час лекційних та семінарських занять (групова дискусія);
- контроль засвоєння теоретичного матеріалу;
- контроль та оцінювання вмінь проводити дослідження та презентувати результати дослідницької роботи із застосуванням сучасних інформаційних технологій.

Підсумковий контроль засвоєння розділів здійснюється по їх завершенню на основі проведення залікової роботи. Завданням контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок студентів, набутих під час вивчення певного блоку тем.

Залік складається в тестовій формі дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Зовнішня політика ЄС». Залікова робота включає 40 тестових завдань. Кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал. Максимальна оцінка, яку здобувач вищої освіти має можливість отримати за результатами залікової роботи, складає 40 балів.

Схема нарахування балів

								Разом	Екзамен	Сума балів
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	60	40	100
7	7	7	7	8	8	8	8			

T1, T2 ... – теми розділів

У процесі вивчення кожної теми проводиться поточний контроль у формі усного опитування та виступів студентів. На практичному занятті студент може отримати від 1 до 7 балів за теми № 1–4 та від 1 до 8 балів за теми № 5–8. Максимально студент може отримати 60 балів. Залік оцінюється в 40 балів. Відповідно, максимальна кількість набраних балів за вивчення дисципліни складає 100 балів.

Усний виступ та виконання письмового завдання,	КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
---	----------------------------

тестування	
7 – 8	Студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом; виявляє творчі здібності; здатен самостійно ставити та вирішувати завдання; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати її, ставити та розв'язувати завдання; вільно самостійно та аргументовано викладає матеріал під час усних виступів та письмових відповідей; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому наукову літературу; демонструє вміння самостійно робити аргументовані висновки; студент активно працює протягом семінарського заняття; впевнено відповідає на додаткові запитання; відповідь обов'язково супроводжується інформативною та яскравою презентацією.
6	Відповідь студента є правильною, обґрунтованою, логічною, містить аналіз і систематизацію матеріалу; зроблені аргументовані висновки; студент активно працює протягом семінарського заняття; демонструє глибоке оволодіння лекційним матеріалом; здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал, використовуючи при цьому літературу; впевнено відповідає на додаткові запитання; відповідь супроводжується презентацією; у процесі відповіді допускаються незначні помилки.
5	Студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом; загалом розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому літературу; в цілому обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, самостійно оцінює життєві явища і факти, виявляючи особисту позицію щодо них; відповідь супроводжується презентацією; під час відповідей на додаткові запитання мають місце певні неточності; презентація містить незначні технічні помилки.
4	В цілому студент володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації; у процесі підготовки доповіді не було використано необхідну наукову та методичну літературу; під час відповіді допущено окремі суттєві неточності; студент припускається помилок, відповідаючи на додаткові питання; відповідь супроводжується презентацією, в оформленні якої присутні серйозні помилки.
3	Відповідь відтворює основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладається їх зміст під час усних виступів та письмових відповідей; недостатньо розкрито зміст теоретичних питань та практичних завдань; відповіді на запитання містять логічні та фактографічні помилки; у доповіді допускаються неточності; відповідь не супроводжується презентацією.
2	Студент частково володіє навчальним матеріалом, допускаючи при цьому суттєві помилки; не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей; відсутні відповіді на додаткові запитання; відповідь не супроводжується презентацією.

1	Студент демонструє фрагментарні знання; не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки; відповідь не супроводжується презентацією.
---	--

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для чотирирівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно
70 – 89	добре
50 – 69	задовільно
1– 49	незадовільно

10. Рекомендована література

Основна

1. Гірман А.П., Волкова В.А., Ковальчук А.О. Зовнішня політика та міжнародні зв'язки Європейського Союзу. *Політичні інститути та процеси*. 2020. Вип. 6. С. 13 – 16.
2. Грубінко А. Формування зовнішньополітичного виміру європейської інтеграції у 40 – 80-х роках ХХ ст. *Європейські історичні студії*. 2020. № 15. С. 6 – 24.
3. Демчишина В.Р. Принципи міграційної політики Європейського Союзу. *Часопис Київського університету права*. 2018. Вип. 4. С. 325 – 328.
4. Європейський Союз у міжнародних відносинах: навчальний посібник / за ред. В.В. Копійки. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2021. 560 с.
5. Кулінич Т.О. Розвиток взаємин країн Латинської Америки та Європейського Союзу в контексті ібероамериканської спільноти націй. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. Вип. 118 (Ч. I). 2014. С. 76 – 89.
6. Кубатко О.В. Торговельна політика ЄС та Україна: навчальний посібник / О.В. Кубатко, Т.В. Пімоненко. Суми: Сумський державний університет, 2019. 143 с.
7. Мартинов А. Європейський Союз у постмодерній системі міжнародних відносин. *Європейські історичні студії*. 2022. № 22. С. 23 – 39.
8. Мартинов А. Формування та реалізація політики Європейського Союзу щодо близькосхідного регіону. *Європейські історичні студії*. 2018. № 11. С. 28 – 53.
9. Олійник Ю. Співробітництво ЄС та МЕРКОСУР як приклад для подальшої інтеграції України. *Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку*. 2015. Вип. 27. С. 129 – 135.
10. Священко З. Міграційна політика Європейського Союзу щодо країн Північної Африки. *Європейські історичні студії*. 2019. № 13. С. 67 – 83.
11. Толстов С. Африканський напрям у політиці Європейського Союзу. *Європейські історичні студії*. 2017. № 7. С. 17 – 44.
12. Lymar M., Ahieieva V. The European defence policy and transatlantic cooperation in times of Obama and Trump administrations. *European historical studies*. 2020. № 16. P. 6 – 18.

Додаткова

1. Габро І. Свобода пересування особи як складова системи цінностей в Європейському Союзі. *Європейські історичні студії*. 2019. № 14. С. 6 – 14.
2. Грубінко А.В. Велика Британія в системі європейської зовнішньої і безпекової політики (1990-2016 рр.): монографія. / А.В. Грубінко. Тернопіль: Осадца Ю.В., 2017. 640 с.
3. Європейський Союз : навч. посіб. / за ред. А. О. Бояра, С. В. Федонюка. Київ: ФОП Маслаков, 2020. 600 с.
4. Кобилянська Л.М. Особливості формування спільної енергетичної політики країн Європейського Союзу. Глобальні та національні проблеми економіки. Вип.1. 2014. С. 16 – 21.
5. Пак Н. Взаємодія Європейського Союзу з країнами Середземноморського партнерства у міграційній сфері. Вісник КНУ імені Тараса Шевченка. Серія Міжнародні відносини. 2017. Вип. 1 (46). С. 31 – 33.
6. Хмель А.О. Зовнішня політика країн Європейського Союзу : методичні вказівки / А.О. Хмель. – Миколаїв : Видво ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 152 с.

11. Посилання на інформаційні ресурси в інтернеті, відеолекції, інше методичне забезпечення

1. Веселовський А.І. Відносини США – Європейський Союз: тенденції та варіанти у середньостроковій перспективі. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-03/veselovsky-20_03.pdf
2. Орлик В. Формування політики Європейського Союзу щодо Китаю. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2023-04/az_formuvannya-polityky-eu-shchodo-kytayu_290423.pdf
3. Федонюк С. Енергетична політика Європейського Союзу: електронний конспект лекції. Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки. 2022. 39 с. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/20948/1/Enerhet_polityka%20EU.pdf

12. Особливості навчання за денною формою в умовах дії обставин непоборної сили

В умовах дії форс-мажорних обмежень освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів / розпоряджень ректора / проректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість скласти залік у тестовій формі дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Зовнішня політика ЄС».